

การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของนโยบายภาครัฐ : กรณีศึกษาความเป็นไปได้ ทางการเงินในการลงทุนปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย

Economic Analysis of Government Policy : A Case of Financial Feasibility
Study of Investment in Para Rubber Plantation for Raising Farm Income
and Farmers Security in Northern Region of Thailand

สุภาวดี โพธิยะราช*

บทคัดย่อ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยังสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมาก จนปัจจุบันรัฐบาลได้มีโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 300,000 ไร่ โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษา สํารวจ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจำนวน 133 ราย ใน 9 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา พิชณุโลก แพร่ อุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินในการลงทุนทำสวนยาง ตลอดจนหาอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทน

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรจังหวัดพะเยา และอุทัยธานี เป็นเกษตรกรกลุ่มแรกที่ได้เริ่มทดลองปลูกยางพารา โดยปลูกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 และมีรายได้จากการขายยางแผ่นสูงกว่าการเพาะปลูกพืชชนิดอื่น ทำให้อาชีพการทำสวนยางเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ที่สม่ำเสมอให้กับครอบครัว ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น ลดปัญหาการโยกย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในเขตเมือง ลดปัญหาการไร้เร่ร่อน และยังช่วยให้พื้นที่ภาคเหนือมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามเกษตรกรชาวสวนยางได้พบปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในการทำสวนยาง ขาดแคลนเงินทุน ในการซื้อปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด-ด้านราคาซื้อ-ขายยาง และปัญหาเรื่องการป้องกันไฟป่า เป็นต้น

การลงทุนทำสวนยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือบนพื้นที่ 15 ไร่ เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนซื้ออุปกรณ์ทำสวนยางพาราโดยเฉลี่ยประมาณ 46,116 บาท/ฟาร์ม และผลการศึกษาดำเนินทุนและผลตอบแทนในการทำสวนยางพารา พบว่า ยางพาราช่วงอายุ 8-10 ปี 11-14 ปี 15-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไปให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 276.82 321.74 208.97 และ 155.60 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ราคาขายยางแผ่นที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยเท่ากับ 39.98 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อหักต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ต่างๆ ทำให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิทั้งหมด เท่ากับ 7,933.26 10,386.17 6,178.62 และ 4,127.89 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

* อาจารย์ประจำ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เพาะปลูก
ผลได้กับ
เท่ากับร้อยละ
2546 ให้
เพิ่มขึ้นร้อยละ
ร้อยละ 1
ในทุกการ
ในการปลูก
ยังคงมีค
ในการปลูก
สินเชื่อ แ

Abstra

earning.
farm inc
[48,000
socio-ec
rubber
namely,
Uthai Ti
planting
expande
shifting
were sti
fund, lar
cost of p
age grou

ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือบนพื้นที่ 15 ไร่ ระยะเวลาเพาะปลูก 25 ปี พบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 560,230.83 บาท อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลได้กับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (BCR) เท่ากับ 2.09 ที่อัตราคิดลด 7% และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับร้อยละ 16.76 ดังนั้น การประเมินค่าทางการเงินของการทำสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ ปีเพาะปลูก 2545/2546 ให้ผลว่าเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน และการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการโดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้รายได้คงที่ รายได้ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่ และค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10 ผลการศึกษาพบว่า โครงการยังคงมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุนในทุกกรณี สำหรับการวิเคราะห์หาอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทน พบว่า ช่วงอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนมากที่สุดคือช่วงอายุ 21 ปี และราคาขั้นต่ำที่จะทำให้การลงทุนทำสวนยางพาราของเกษตรกรยังคงมีความคุ้มค่าในการลงทุน เท่ากับ 15.90 บาท/กิโลกรัม ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่ารัฐควรสนับสนุนการลงทุนในการปลูกยางพาราในภาคเหนือ เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงของเกษตรกร โดยการให้ความรู้ด้านการผลิตสินค้า และด้านการตลาดผลผลิต

Abstract

Para Rubber is an important economic crops that provides a substantial amount of foreign earning. At present, Thai Government has launched a para rubber promotion project in order to raise farm income and farmers security in 17 provinces in Northern Region covering the area of 300,000 rai [48,000 hectares]. The objectives of this study were to investigate the general characteristics and socio-economics of para rubber farmers and to analyze the financial return from the investment in para rubber plantation as well as the the optimum replanting period in 9 provinces of the Northern Region namely; Kamphang petch, Chiangrai, Chiangmai, Nan, Phayao, Phitsanulok, Phrae, Uttaradit, and Uthai Thani provinces.

The result of the study showed that farmers in Phayao and Uthai Thani provinces Started planting para rubber since 1988 and later on obtained higher return than other crops. Para rubber, then expanded to other areas since it provided rather stable farm income, reduced labor migration and shifting cultivation and therefore, resulting in better fertility of cultivated land. Nonetheless, farmers were still facing some problems such as lack of technical knowledge, capital investment, operating fund, land ownership, market information as well as the control of forest fire.

The first year of investment in 15 rai of para rubber plantation was 46,116 baht, this included cost of planting, fertilizer and seedling. Cost and return analysis revealed that rubber yield in different age groups of 8-10 years, 11-14 years, 15-20 years and 21 years and over were 276.82, 321.71, 208.97 and

155.60 kilograms per rai respectively. With the selling price of 39.98 baht per rai, Net profit from para rubber in different age groups were 7,933.26 , 10,386.17 , 6178.62 and 4,127.89 baht per rai respectively.

Financial analysis of investment in 15 rai of para rubber plantation for the period of 25 years showed the net present value [NPV] of 560,230.83 baht , the benefit-cost ratio [BCR] of 2.09 at 7.0% discount rate and the internal rate of return ff 16.76 which was financially feasible. The sensitivity analysis by allowing 10% increase in product on cost as well as 10% reduction in income or both , the project was still financially feasible. The optimum replanting period was 21 years and the break-even price of rubber price was 15.90 baht per kilogram. Therefore ,it can be concluded that the government should promote the investment in para rubber plantation in Northern Region of Thailand in order to increase farm income and farmers security by providing necessary technical knowledge, farm credit and marketing facilities.

บทนำ

ประเทศไทยมีรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจจากภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยจากอดีตที่ผ่านมาพบว่าสัดส่วนของประชากรในภาคเกษตรมีมากกว่าภาคการผลิตด้านอื่น จึงเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้การเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า และเกิดปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ถึงแม้ว่าการแก้ไขปัญหาในเรื่องการกระจายรายได้ของสังคมจะถูกหยิบยกมาเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ก็ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการประเมินผลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้ง 8 ฉบับ (พ.ศ. 2504 - พ.ศ. 2544) ได้ค้นพบข้อสังเกตหลายประการที่ผู้บริหารด้านนโยบายสาธารณะ ต้องมุ่งเน้นในการขจัดปัญหา โดยประเด็นหลักได้แก่ การแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในระดับรากหญ้า ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้ใช้ความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคงและยกระดับรายได้ให้แก่ประชาชน และพลิกฟื้นเศรษฐกิจจากภาวะวิกฤตที่ผ่านมา โดยการเพิ่มขีดความสามารถใน

การแข่งขัน ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดโครงการต่างๆ ขึ้น เพื่อเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาประเทศในมิติใหม่ ดังเช่น โครงการเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา 1,000,000 ไร่ เพื่อยกระดับรายได้และสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ยังขาดประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการการใช้ที่ดินเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนจนประชากรส่วนใหญ่ยังมีรายได้ค่อนข้างต่ำ รัฐบาลจึงได้พิจารณาหาแนวทางนำพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา มาส่งเสริมและขยายพื้นที่เพาะปลูก อีกทั้งยังได้ดำเนินการขยายตลาดให้กว้างขึ้น โดยการจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) จึงทำให้ยางพาราเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ และมีราคาสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม โครงการของภาครัฐมักจะถูกนำมาใช้ในเชิงนโยบาย แต่ยังคงขาดการวิเคราะห์ ประเมิน และศึกษาถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ ดังเช่นที่ภาคเอกชนให้ความสำคัญ ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจ และลดความเสี่ยงในการดำเนิน

โครงการใน
ให้ความสนใ
หลักและวิธี
ความเป็นไป
การสนับสนุน
รวมทั้งเพื่อใ
ยา
เศรษฐกิจจะ
ประชากรกว่า
ทั่วประเทศ
อุตสาหกรรม
ขึ้นส่วนไม่ยก
สูงมากขึ้นอยู่
ที่ประเทศมา
ยางพาราได้ส
ปลูกป่าล้มเท
เพื่อส่งเสริมแ
ได้มีมติให้คว
โครงการปลูก
ให้แก่เกษตร
- 2549 โดยมี
พื้นที่ภาคตะวัน
และภาคเหนือ
กำแพงเพชร
พะเยา พิจิตร
ลำปาง ลำพูน
เหนือ
ร้อนขึ้น จึงมี
ค่อนข้างสูง ต่
ตะวันออกเฉียง
ภาคใต้ ส่วน
ได้ทดลองนำ

โครงการในอนาคต นักวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์จึงได้ให้ความสนใจในการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ คือหลักและวิธีวิเคราะห์เพื่อประเมินโครงการมาใช้ศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุน และส่งเสริมให้โครงการมีสัมฤทธิ์ผลรวมทั้งเพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ และชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรกว่า 6 ล้านคน หรือร้อยละ 10 ของประชากรทั่วประเทศ (กรมวิชาการเกษตร, 2544) จากการที่อุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราโดยเฉพาะเฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วนไม้ยางพาราของไทยเป็นที่ต้องการของตลาดโลกสูงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สถาบันวิจัยยาง, 2544) ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศคู่แข่งในการผลิตยางพาราได้ลดพื้นที่การปลูกยาง โดยหันไปส่งเสริมการปลูกปาล์มแทน ในปี 2546 รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและขยายพื้นที่ปลูกยาง โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบในการขยายพื้นที่ปลูกยางตามโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ปี 2547 - 2549 โดยมีพื้นที่เป้าหมาย 1,000,000 ไร่ แบ่งออกเป็นพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ ใน 13 จังหวัด และภาคเหนือ 300,000 ไร่ ใน 17 จังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี

เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่ชอบภูมิอากาศร้อนชื้น จึงนิยมปลูกในภาคใต้ โดยให้ปริมาณน้ำยางค่อนข้างสูง ต่อมามีการขยายพื้นที่เพาะปลูกมายังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศคล้ายคลึงกับภาคใต้ ส่วนพื้นที่ในภาคเหนือได้มีเกษตรกรบางรายได้ทดลองนำยางพารามารูปลูกและให้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ

โดยยังขาดการศึกษาความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ในการผลิตในเชิงเศรษฐกิจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทุนของการปลูกยางพาราของเกษตรกร ตามโครงการปลูกยางเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงแก่เกษตรกรในเขตภาคเหนือ โดยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดในภาคเหนือ 9 จังหวัด ที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกยางและมีการให้ผลผลิตของน้ำยางแล้ว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการผลิต ต้นทุน และผลผลิตจากเกษตรกรผู้ปลูกยางเพื่อทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินและระยะเวลาที่เหมาะสม ในการปลูกทดแทนยางพารา ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจสำหรับเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนยางและผู้สนใจที่จะลงทุนทำสวนยางพาราในเขตภาคเหนือ เพื่อให้เป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินในการลงทุนทำสวนยาง
3. เพื่อวิเคราะห์หาอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทน ในทางเศรษฐกิจ

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินและระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนของการทำสวนยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางในเขตพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ ที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกยางและมีการให้ผลผลิตของน้ำยางแล้วรวมทั้งเป็นพื้นที่ที่ได้รับ

การส่งเสริม และขยายพื้นที่ปลูกยางพาราตามนโยบาย
รัฐบาล ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่
น่าน พะเยา พิษณุโลก แพร่ อุตรดิตถ์ และจังหวัด
อุทัยธานี สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นจะได้อจาก
การสำรวจ โดยการให้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกร
เจ้าของสวนยางในปีเพาะปลูก 2545/2546 จำนวน 133
ราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม
รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนระยะเวลาที่
เหมาะสมในการปลูกทดแทนยางพาราผลตอบแทนทาง
การเงินและผลกระทบต่อของการเปลี่ยนแปลงของรายได้
และ/หรือต้นทุนในการทำสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ
ข้อมูลที่ได้นี้จะประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการลงทุน
ทำสวนยางของเกษตรกรต่อไป ตลอดจนเป็นประโยชน์
ต่อหน่วยงานภาครัฐ

2. มีเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์
ผลตอบแทนทางการเงินในการลงทุนทำสวนยางพารา
ในเขตภาคเหนือ เหมือนกับที่ภาคอื่นๆ ของประเทศมี
เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่งเสริมและขยายพื้นที่ปลูกยางพารา
ตามนโยบายรัฐบาลในปี 2546 โดยผลการศึกษาคจะเป็น
ข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรที่สนใจ
ที่จะลงทุนทำสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ รวมทั้งเป็น
เครื่องมือในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และเป็น
การประเมินโครงการดังกล่าวเพื่อสะท้อนให้เห็นว่านโยบาย
ทางเศรษฐกิจของภาครัฐในโครงการส่งเสริมและเพิ่ม
พื้นที่การปลูกยางพาราในภาคเหนือเพื่อยกระดับรายได้
และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรมีความถูกต้องและ
เหมาะสมเพียงใด อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางใน
การสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการ ประสบผลสำเร็จเพื่อ
ให้เศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. เพื่อให้คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีปทุม ได้มีโอกาสแสดงบทบาททางวิชาการที่เป็น
ประโยชน์ต่อสังคมระดับประเทศ ด้วยผลงานการวิจัย
วิชาชีพ สาขาเศรษฐศาสตร์ ที่สามารถสนองตอบนโยบาย
ของรัฐบาลปัจจุบันในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจไทยหลังภาวะ
วิกฤติโดยการยกระดับรายได้ และสร้างความมั่นคงให้
แก่เกษตรกรและชุมชนในระดับรากหญ้าต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยสัมฤทธิ์ผลตรงกับวัตถุประสงค์
ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive
Method) โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐานในรูปค่าเฉลี่ยและร้อยละ
เพื่ออธิบายให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปทางเศรษฐกิจและ
สังคมของเกษตรกร ตลอดจนจนสภาพการผลิตและ
การตลาด และปัญหาที่เกษตรกรประสบ ปีเพาะปลูก
2545/2546

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative
Analysis)

2.1 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงิน
(Financial Analysis) เพื่อวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนจาก
การปลูกยางพาราของเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2545/2546
เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการลงทุนสำหรับ
โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคง
ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้
เกณฑ์ในการวัดความคุ้มค่าของการลงทุน ดังนี้

- มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present
Value : NPV) โดยจะตัดสินใจเลือกโครงการ เมื่อ
โครงการลงทุนนั้นให้ค่า NPV ที่มีค่าเป็นบวก

- อัตราส่วนมูลค่าปัจจุบันของผล
ตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit - Cost ratio : BCR)
หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกโครงการ คือ BCR

เท่ากับ
แสดง
ได้ทำล
เชิงพา
หาก BI
(Inter
การตัด
IRR ที่
เงินลง
แล้ว ถ
โครงกา
มากกว่า
เงินลง
ที่เหมาะสม
Capita
(Finan
ระยะเว
การลง
ของปร
ของโค
ผลกระท
การลง
สรุป
และสัง
ยางพาร
มีอายุ
46.61

เท่ากับ 1 หรือ มากกว่า 1 ซึ่งถ้าหาก BCR มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า โครงการนี้ได้ผลตอบแทนมากกว่าต้นทุนที่ได้ทำลงไป แสดงว่าโครงการลงทุนมีความเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์ จึงควรลงทุนทำโครงการนี้ ในทางกลับกัน หาก BCR น้อยกว่า 1 ควรที่จะปฏิเสธโครงการนี้

- อัตราผลตอบแทนการลงทุน (Internal Rate of Return : IRR) หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุนโครงการ คือ ทำการเปรียบเทียบค่า IRR ที่คำนวณได้ กับค่าของอัตราคิดลดหรือค่าเสียโอกาสเงินลงทุนที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐาน ซึ่งได้กำหนดไว้ก่อนแล้ว ถ้าค่า IRR ที่คำนวณได้สูงกว่าที่กำหนดก็ยอมรับโครงการนั้น ถ้าต่ำกว่าก็ปฏิเสธโครงการ โดยทั่วไปถ้า IRR มากกว่าอัตราดอกเบี้ย อัตราคิดลด หรือค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ธุรกิจจะเหมาะสมในการลงทุน

2.2 การวิเคราะห์หาอายุหรือระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนยางพารา โดยวิธีการ Capital Budgeting มาเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ

หลังจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงิน (Financial Analysis) และการวิเคราะห์หาอายุหรือระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนยางพาราของการลงทุนปลูกยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยแล้ว จะทำการทดสอบความอ่อนไหวของโครงการ (Sensitivity Test) โดยจะพิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนและรายได้ในการลงทุนทำสวนยางพารา

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่ทำสวนยางพารา พบว่าผู้ปลูกยางพารามีอายุเฉลี่ย 49.95 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.71 มีอายุระหว่าง 51- 60 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 46.61 มีระดับการศึกษาชั้น ป.4 และอาชีพหลักของ

เกษตรกร ได้แก่ การทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ทำสวน สับปะรด อ้อย และทำนาข้าว โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกยางมาแล้วเฉลี่ย 10.17 ปี สำหรับสภาพการถือครองที่ดินพบว่า เกษตรกรมีขนาดของพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครัวเรือนละ 22.36 ไร่ โดยเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 75.94 โดยเกษตรกร ผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือปลูกยางพาราเฉลี่ยรายละ 15.25 ไร่ ส่วนในด้านของภาวหนี้สินของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรจำนวน 73 ราย ที่กู้ยืมเงินในระบบคิดเป็นร้อยละ 54.89 และเกษตรกรจำนวน 7 ราย กู้ยืมเงินนอกระบบ คือ กู้จากญาติ หรือร้านค้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 5.26 และเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ภาคเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนเป็นจำนวน 246,927 บาท

จากการสำรวจราคาขายพาราในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยพบว่า ราคาขายของเกษตรกรมีราคาสูงกว่าราคากลางตลาดระยองประมาณ 2 บาท โดยมีราคาขายเฉลี่ยของปีการเพาะปลูก 2545/46 ดังนี้ ราคาน้ำยางเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.76 บาท และราคาขายแผ่นเฉลี่ยเท่ากับ 39.98 บาท/กิโลกรัม โดยเกษตรกรสามารถกรีดยางได้ตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน จนถึงเดือนมกราคมปีถัดไป และสามารถกรีดยางได้เฉลี่ยปีละ 169 วัน ซึ่งมากกว่าในภาคใต้ เนื่องจากสภาพอากาศในภาคเหนือมีฝนตกชุกน้อยกว่ามาก ส่วนด้านการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรจะขายผลผลิตให้กับผู้รับซื้อในหมู่บ้าน หรือในหมู่บ้านใกล้เคียง ถึงร้อยละ 85.71 ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.29 เกษตรกรจะจำหน่ายพาราที่แปลงเพาะปลูก โดยพ่อค้า จะมารับซื้อถึงที่แปลงเพาะปลูกเลย

สำหรับสภาพปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาด้านเงินทุน ปัญหาทางด้านปัจจัยการผลิตราคาสูง ปัญหาโรค เช่น โรคราขึ้นที่หน้ากรีต เป็นราขาวตามลำต้น

ใบร่วงนอกฤดู ปัญหาด้านราคาผลผลิต ซึ่งพบว่า บางช่วงราคายางขาดเสถียรภาพ โดยราคาตลาดต่ำลงมาก ทำให้เกษตรกรขาดทุนกันมากในระยะหนึ่งปัญหาด้ว การแปรรูป เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปน้ำยางเป็นยางแผ่นดิบ การขาดแคลนความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา ซึ่งยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับเกษตรกรในภาคเหนือ ปัญหาด้านตลาดรองรับ รวมทั้ง ปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าเกษตรกรจะใช้ปุ๋ยบำรุง ต้นยางมากในช่วงอายุ 2-7 ปี เนื่องจากในช่วงเวลา ดังกล่าว สามารถเร่งอัตราการเจริญเติบโตของต้นยางพาราได้ มากที่สุด โดยมีจำนวนต้นยางพาราที่ปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 84.32 ต้นต่อไร่

2. สำหรับต้นทุนในการลงทุนในวัสดูอุปกรณ์ การทำสวนยางพาราบนพื้นที่ 15 ไร่ จะมีค่าใช้จ่าย ประมาณ 46,116 บาท โดยค่าใช้จ่ายในการทำสวน ยางพาราจะลงทุนมากในปีที่ 1 โดยเฉลี่ยประมาณ 237,660 บาท/ฟาร์ม ในปีที่ 2 จะลดลงเหลือประมาณ 15,480 บาท/ฟาร์ม ส่วนปีที่ 3 ถึงปีที่ 7 ค่าใช้จ่ายอยู่ใน ช่วงประมาณ 10,845-13,650 บาท/ฟาร์ม และในปีที่ 8 เกษตรกรจะต้องใช้เงินลงทุนสูงอีกครั้ง เนื่องจากเป็น ปีแรกที่ยางเริ่มให้ผลผลิต ซึ่งเกษตรกรจะต้องลงทุน ในอุปกรณ์ รวมทั้งปัจจัยการผลิตน้ำยางแผ่น โดยมี ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 68,010 บาท/ฟาร์ม หลังจากนั้น ค่าใช้จ่ายในการทำสวนยางพาราจะเคลื่อนไหวยู่ที่ ประมาณ 30,765-40,005 บาท/ฟาร์ม โดยขึ้นอยู่กับ ปริมาณการผลิตยางแผ่น ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายหลัก ที่สำคัญต่อไป

ด้านรายได้จากการปลูกยางพารา พบว่า ยางพาราจะให้ผลผลิตในปีที่ 8 โดยยางพาราช่วงอายุ 8-10 ปี ให้ผลผลิต 276.82 กิโลกรัมต่อไร่ ช่วงอายุ 11-14 ปี ให้ผลผลิต 321.74 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งเป็นช่วงที่

ยางพาราให้ผลผลิตสูงสุด และยางพาราช่วงอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นช่วงที่ยางพาราให้ผลผลิตลดลงโดยมี ผลผลิตเฉลี่ย 208.97 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งจะทำให้ได้รับ ผลตอบแทนเท่ากับ 11,067.26 12,863.17 และ 8,354.62 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน พบว่า ยางพาราในช่วงอายุ 1-7 ปี เป็นช่วงที่ยังไม่ให้ผลผลิต ดังนั้นช่วงนี้จะเป็นช่วงของการลงทุนเพียงอย่างเดียว จากการศึกษพบว่า ยางพาราช่วงอายุ 8-10 ปี 11-14 ปี และ 15 ปีขึ้นไป ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ เท่ากับ 276.82 321.74 และ 208.97 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ราคา ยางแผ่นที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยเท่ากับ 39.98 บาทต่อ กิโลกรัม ทำให้เกษตรกรมีกำไรสุทธิเท่ากับ 7,933.26 10,387.17 และ 6,178.62 บาทต่อไร่ ตามลำดับ สำหรับ ต้นทุนต่อหน่วยการผลิต จะพบว่า ในช่วงอายุ 8-10 ปี มีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด โดยมีต้นทุนต่ำกว่าราคาผลผลิต เฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 32.29 บาทต่อกิโลกรัม โดยได้ แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 1

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินโดย กำหนดอัตราคิดลดร้อยละ 7 ต่อปี พบว่ามูลค่าปัจจุบัน สุทธิ (NPV) เท่ากับ 594,143.37 บาท อัตราส่วนระหว่าง มูลค่าปัจจุบันของผลได้กับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (BCR) เท่ากับ 2.16 และอัตราผลตอบแทนภายในของ การลงทุน (IRR) เท่ากับร้อยละ 16.95 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การทำสวนยางพารามีความเป็นไปได้ในการลงทุน โดยค่า NPV ที่ได้มีค่ามากกว่าศูนย์ หรือมีค่าเป็นบวก แสดงว่าผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วสูงกว่า มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายตลอดอายุโครงการ จึงทำให้ เกิดกำไร สำหรับค่า B/C มีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่า มูลค่าปัจจุบันของรายได้มีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของ ค่าใช้จ่าย อาจกล่าวได้ว่า เมื่อลงทุน 1 บาท จะทำให้ได้รับ ผลตอบแทนกลับมาในอนาคตจำนวน 2.16 บาท หรือได้

ต
ผลผลิต
ราคาผล
รายได้
ต้นทุน
- ต้น
- ต้น
ต้นทุน
- ต้น
- ต้น
ต้นทุน
ต้นทุน
รายได้
กำไร
กำไร
ต้นทุน
ต
N
ธ
ตา
ก่อน
ต้น
รายได้
ต้น
และ
ราคา

ตาราง 1 ต้นทุนและผลตอบแทนในการทำสวนยางพาราในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ปีการเพาะปลูก 2545/2546

หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	ช่วงอายุ					
	1 ปี	2-7 ปี	8-10 ปี	11-14 ปี	15 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
ผลผลิต (กก./ไร่)	-	-	276.82	321.74	208.97	155.60
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	-	-	39.98	39.98	39.98	39.98
รายได้ (บาท/ไร่)	-	-	11,067.26	12,863.17	8,354.62	6,220.89
ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (บาท/ไร่)	5,080	697	2,305	1,824	1,649	1,723
- ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด	4,862	563	1,877	1,622	1,406	1,415
- ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด	218	154	428	202	242	308
ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (บาท/ไร่)	764	119	829	653	527	370
- ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด	5	5	5	5	5	5
- ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด	759	114	824	648	522	365
ต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสด (บาท/ไร่)	4,867	568	1,882	1,627	1,411	1,420
ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	5,588	816	3,134	2,477	1,176	2,093
รายได้สุทธิ ¹ (บาท/ไร่)	-	-	8,762.26	11,039.17	6,705.62	4,497.89
กำไรเหนือต้นทุนเงินสด ² (บาท/ไร่)	-	-	9,185.26	11,236.17	6,943.62	4,800.89
กำไรสุทธิทั้งหมด ³ (บาท/ไร่)	-	-	7,933.26	10,386.17	6,178.62	4,127.89
ต้นทุนต่อหน่วยการผลิต ⁴ (บาท/กก.)	-	-	11.32	7.69	10.42	13.45

ตาราง 2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงิน

NPV (บาท)	B/C	IRR (%)
560,230.83	2.09	16.76

ตาราง 3 การวิเคราะห์ทำอายุยางพาราที่เหมาะสม

ปีที่	รายได้มาตรฐาน (Standardized Income)
18	43,763.48
19	44,279.56
20	44,622.64
21	47,654.07
22	47,100.96
23	46,560.55
24	46,106.20
25	45,702.12

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวในกรณีต่างๆ

รายการ	NPV (บาท)	B/C	IRR%
ก่อนการเปลี่ยนแปลง	560,230.83	2.09	16.76
ต้นทุนเพิ่มขึ้น 10%	509,028.10	1.90	15.50
รายได้ลดลง 10%	453,005.02	1.88	15.37
ต้นทุนเพิ่มขึ้น 10% และรายได้ลดลง 10%	401,802.29	1.71	14.12
ราคายางขั้นต่ำที่จะทำให้ B/C เท่ากับ 1	15.90 บาท/กิโลกรัม		

กำไรเท่ากับ 1.16 บาท และสำหรับค่า IRR ที่เท่ากับร้อยละ 16.95 กล่าวได้ว่า อัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของรายได้เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดหรืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 7 ต่อปี ดังนั้น การประเมินค่าทางการเงินของการทำสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ ปีเพาะปลูก 2545/46 ให้ผลว่าเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุน โดยได้แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 2

3. การวิเคราะห์หาอายุยางพาราที่เหมาะสมสำหรับการปลูกทดแทน พบว่า เกษตรกรจะได้ผลตอบแทนสูงสุดเมื่อตัดต้นยางตอนอายุ 21 ปี คือมีมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 47,654.07 บาทต่อฟาร์ม ทั้งนี้ การพิจารณาเลือกช่วงอายุในการปลูกทดแทนต้องขึ้นอยู่กับความยอมรับความเสี่ยงของความเสี่ยงไม่แน่นอนในอนาคตของเกษตรกรแต่ละรายด้วย โดยได้แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 3

และเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการลงทุน อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพิ่มขึ้น และรายได้ลดลง จึงได้ทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้รายได้คงที่ รายได้ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่ และค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10 ผลการศึกษา พบว่าโครงการยังคงมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุนในทุกกรณี ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อพิจารณาค่า NPV แล้วพบว่า NPV มีค่ามากกว่าศูนย์ ค่า B/C มีค่ามากกว่า 1 และ IRR ก็ยังคงมีค่ามากกว่าร้อยละ 7 โดยได้แสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 4

โดยหากคำนวณหาราคาขั้นต่ำ ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยเดิมที่อัตราร้อยละ 7 เพื่อจะทำให้อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน (B/C) เท่ากับ 1 แล้ว พบว่าราคาขั้นต่ำที่เกษตรกรสามารถขายยางพาราได้โดยจะ

ทำให้ค่า B/C เป็น 1 เท่ากับ 15.90 บาท จากผลดังกล่าวสรุปได้ว่าราคาขั้นต่ำที่จะทำให้การลงทุนทำสวนยางพาราของเกษตรกรยังคงมีความคุ้มค่าในการลงทุน โดยทำให้อัตราส่วนระหว่างต้นทุนและค่าใช้จ่ายเป็น 1 เท่ากับ 15.90 บาท/กิโลกรัม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา มีประเด็นที่สำคัญๆ ที่สามารถนำมาอภิปรายพอสรุปได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่กรีดยางได้ผลผลิตสามารถสร้างรายได้ที่มีมูลค่าสูงเช่นนี้ ซึ่งรายได้ดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตการดำรงชีพ ตลอดจนสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ซึ่งข้อค้นพบนี้ตรงกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่ได้กำหนดโครงการส่งเสริมพื้นที่ปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือ

2. จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางในภาคเหนือได้รับผลผลิตที่มีปริมาณใกล้เคียงกับภาคใต้ซึ่งนับว่าเป็นปริมาณที่ค่อนข้างสูง แต่เนื่องจากปัจจัยอื่นๆ เช่นปริมาณน้ำฝนที่น้อยกว่าจึงทำให้สามารถกรีดยางได้เกือบทั้งปี โดยในหนึ่งปีสามารถกรีดยางได้ถึง 169 วันซึ่งสามารถสร้างรายได้ที่ค่อนข้างสูงให้แก่เกษตรกรชาวสวนในภาคเหนือ อันจะเป็นผลให้ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่นำลงทุนมากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของสมพร กฤษณะทรัพย์ ในการศึกษาข้อมูลยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยวิธีทางด้านเศรษฐศาสตร์โดยพบว่าการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ปริมาณผลผลิตต่ำกว่าภาคใต้ รวมทั้งมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าภาคใต้จึงทำให้สามารถกรีดยางได้เกือบทั้งปี ซึ่งจะส่งผลให้ยางพารากลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกมากขึ้น

ผลดังกล่าว
ทางพารา
โดยทำให้
กับ 15.90
สำคัญๆ ที่
การชาวสวน
ได้ที่มีมูลค่า
แปลงใน
ธุรกิจที่ดีขึ้น
ปัจจุบันที่ได้
ที่ยกระดับ
ที่ภาคเหนือ
การชาวสวน
ใกล้เคียงกับ
แต่เนื่องจาก
ทำให้สามารถ
กรกริตยางได้
ข้างสูงให้แก่
ให้ยางพารา
ซึ่งตรงกับข้อ
ที่ศึกษาข้อมูล
วิธีทางด้าน
ในภาคตะวันออก
ได้ รวมทั้ง
กรกริตยาง
กลายเป็นพืช

3. จากผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์หาอายุยางพาราที่เหมาะสมนั้น เกษตรกรจะมีรายได้จากการขายต้นยางขนาด 8 นิ้ว และ 9 นิ้ว ในมูลค่าไร่ละ 30,000 บาท และ 40,000 บาท ตามลำดับ ผลปรากฏว่าเกษตรกรจะได้รับผลตอบแทนสูงสุดเมื่อตัดต้นยางตอนอายุ 21 ปี แต่อย่างไรก็ตาม การจะทำการโค่นต้นยางในช่วงอายุใดนั้นขึ้นอยู่กับการยอมรับความเสี่ยงของความไม่แน่นอนในอนาคตของเกษตรกรแต่ละรายด้วย ทั้งนี้ ถึงแม้ผลการวิเคราะห์จะไม่สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่าช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนยางพาราอยู่ที่อายุ 18-19 ปี ก็ตาม แต่ก็สามารถอธิบายได้ว่าสาเหตุอาจจะเกิดจากอัตราคิดลดซึ่งในสภาวะปัจจุบันอยู่ที่อัตราร้อยละ 7 ต่อปี ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ระดับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ส่วนใหญ่แล้วจะให้แทนอัตราคิดลดอยู่ที่ระดับสูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปี รวมทั้งอาจเป็นผลมาจากราคายางแผ่นดิบที่ปัจจุบันอยู่ที่กิโลกรัมละประมาณ 40 บาท ประกอบกับต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่า และมูลค่าที่ดินที่สูงกว่า

4. จากผลการศึกษาพบว่า ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทำสวนยางพาราในภาคเหนือโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 7 ต่อปี พบว่า NPV เท่ากับ 594,143.37 บาท BCR เท่ากับ 2.16 และ IRR เท่ากับร้อยละ 16.95 ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ ชัยพร พรรณสมัย และสุรศักดิ์จิตอำนวย รวมทั้ง อภิสมัย เย็นบุตร ที่ทำการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกยางพาราในจังหวัดพังงา จังหวัดระยอง และจังหวัดบุรีรัมย์ ตามลำดับ ซึ่งมีความคุ้มค่าในการลงทุน โดยมีค่า NPV มากกว่าศูนย์ BCR มากกว่า 1 และ IRR มากกว่าอัตราคิดลด

ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบถึงปัญหาที่สำคัญในการลงทุนทำสวนยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยางในภาคเหนือ ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาขาดความรู้ในการทำสวนยาง ปัญหาด้านการถือครองทรัพย์สินที่ดิน ปัญหาด้านการตลาดและราคายาง ตลอดจนปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่น ไฟป่า เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาที่เกษตรกรชาวสวนยางในภาคเหนือ ได้ประสบมาแล้ว ก่อนหน้าที่จะมีนโยบายสำหรับการปลูกยางพารา เพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งนโยบายดังกล่าว จะมีผลบังคับใช้กับกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ในปี 2547 เป็นต้นไปเท่านั้น ดังนั้น จากปัญหาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือกำหนดให้มีระยะปลอดหนี้ให้กับเกษตรกรเนื่องจาก การทำสวนยางพาราเกษตรกรจะไม่มีรายได้ในช่วงแรก เพื่อนำไปซื้อปัจจัยการผลิตต่างๆ และลงทุนในอุปกรณ์การทำสวนยางพารา เช่น จักรกริตยาง และซื้อปุ๋ยเพื่อบำรุงต้นยางพารา ให้มีความสมบูรณ์ในการให้ผลผลิตน้ำยางที่มีคุณภาพที่ดีต่อไป
2. การให้ความรู้ในการทำสวนยางที่ถูกวิธี โดยจะเห็นได้จากการปลูก การกริตยางด้วยวิธีการลองผิดลองถูกของเกษตรกร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรม ให้ความรู้แก่เกษตรกรชาวสวนยางที่ได้เริ่มต้นปลูกและกริตยางได้แล้ว แต่ยังคงขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการบำรุงรักษาวิธีการกริตยางวิธีการแปรรูปน้ำยาง ตลอดจนการผลิตสินค้าชนิดอื่น ๆ จากยางพารา เป็นต้น

3. การให้สิทธิในการทำกิน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มักประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรที่ดินที่มีเอกสารสิทธิในการทำกิน จึงเป็นอุปสรรคในการเสนอขอเข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราของภาครัฐได้ ซึ่งในท้องถิ่นชนบท ยังมีที่รกร้างว่างเปล่าอีกมากที่มีการบุกรุกทำกินอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น หากจะสนองตอบต่อนโยบาย แปรเปลี่ยนทรัพย์สินเป็นทุนของรัฐบาล ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้มีการพิจารณาการให้เช่าที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิดังกล่าว เพื่อการปลูกป่าเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา อันจะเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพรายได้ การศึกษา ตลอดจนสังคมในทั้งเชิงลึกและเชิงกว้างต่อไป

4. การให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด การรับซื้อยางพารา ซึ่งรัฐบาลได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการดูแลด้านราคายางที่อยู่แล้ว และราคายางพาราในปัจจุบันนี้ ก็เป็นราคาที่ค่อนข้างสูงมากพอที่จะเอื้ออำนวยต่อการลงทุนของชาวสวนยาง แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรชาวสวนยางในภาคเหนือยังประสบปัญหาด้านการขนส่งเนื่องจากพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อยางพารา ณ จุดรับซื้อในหมู่บ้านจะเป็นผู้กำหนดราคาเพื่อนำไปขายที่จังหวัดระยอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดตั้งตลาดกลาง ยางพาราในเขตจังหวัดภาคเหนือ เพื่อลดปัญหาค่าขนส่งที่ค่อนข้างแพง เนื่องจากขณะนี้ปริมาณน้ำยางที่ชาวสวนในภาคเหนือสามารถผลิตได้นั้น มีปริมาณสูงชันอย่างต่อเนื่อง โดยควรวางแผนทางในการรวมกลุ่มยางพาราของเกษตรกรเพื่อยกระดับและมาตรฐานคุณภาพยางพาราและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกยาง รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มผู้ปลูกยางในภาคเหนือมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสและสร้างรายได้อีกให้กับประชาชนในระดับฐานรากต่อไป

5. การส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รู้จักวิธีการแปรรูปยางพารา ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานราชการ ให้การสนับสนุนในการจัดตั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อการแปรรูปผลผลิตยางพาราแบบครบวงจร ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มพูนมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถใช้ทรัพยากรที่ดินและแรงงานในท้องถิ่นได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างงานในชนบทได้อีกด้วย

6. การจัดโครงการอบรมเกษตรกรชาวสวนยางให้รู้จักกระบวนการคิด เรียนรู้การทำธุรกิจจากยางพารา โดยการให้หลักเกณฑ์ แนวคิด ตลอดจนวิธีการเลือกตัดสินใจผลิตยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน หรือน้ำยางสด ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวขึ้นอยู่กับมูลค่าของราคาในตลาด ณ เวลานั้นๆ โดยเกษตรกรต้องรู้จักศึกษาถึงแนวโน้มของสถานการณ์ราคายางพารา เพื่อรองรับความเป็นเจ้าของกิจการในอนาคต ซึ่งจากระยะเวลาที่ผ่านมาชาวสวนยางภาคเหนือนิยมขายน้ำยางสด และยางแผ่นเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณในการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้การศึกษาและผลการวิเคราะห์ที่ได้ยังมีข้อจำกัดและไม่ครอบคลุมบางประเด็นที่สำคัญในการลงทุนทำสวนยาง ดังนั้น ในการศึกษาและวิจัยต่อไปควรให้ความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. การปลูกพืชแซมคือในช่วงอายุ 1 ถึง 7 ปีของเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้ในช่วงที่ยางไม่ให้ผลผลิตควรมีการศึกษาถึงชนิดของพืชแซม และระบบการปลูกแซมร่วมกับยางพาราที่เหมาะสมตลอดจนการทำกาวิเคราะห์ถึงผลตอบแทนทางการเงินของการทำสวนยางพาราในกรณีที่มีการปลูกพืชแซมดังกล่าวด้วย

สวนยาง
การทำ
การจัด
การจัด
ดังนั้น
การปรับ
และสาม
จำหน่าย
การเงินใ
รูปน้ำยาง
ในรูปยาง

2. จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรเจ้าของสวนยางในภาคเหนือยังขาดความเชี่ยวชาญและทักษะในการทำสวนยาง ตลอดจนความรู้ในเชิงธุรกิจและการจัดการในเชิงบูรณาการ จึงทำให้เกิดการสูญเสียในการจัดการทรัพยากรที่ดิน แรงงาน และเวลาอย่างคุ้มค่า ดังนั้น ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดผลผลิตน้ำยางต่อไร่ที่สูงขึ้น และสามารถเพิ่มระดับของผลผลิตน้ำยางได้อีกด้วย

3. จากการศึกษาพบว่า มีเกษตรกรบางกลุ่มที่จำหน่ายน้ำยางสด ซึ่งควรมีการศึกษาผลตอบแทนทางการเงินในกรณีที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราขายผลผลิตในรูปน้ำยางสด โดยเปรียบเทียบกับเกษตรกรที่ขายผลผลิตในรูปยางแผ่นดิบ

4. จากที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ จึงทำให้การศึกษาครั้งนี้ ทำการสำรวจข้อมูลในเขตพื้นที่ปลูกยางพาราของภาคเหนือได้เพียง 9 จังหวัด เท่านั้น ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราใหม่ในประเทศไทย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนทางการเงิน ระหว่างสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ เพื่อเสนอเป็นทางเลือกในการตัดสินใจลงทุนของเกษตรกร และเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายของภาครัฐต่อไป

เอกสารและสืบอ้างอิง

- จิรเกียรติ อภิบุญโยภาส. ธนกิจเกษตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- จิรภรณ์ สวัสดิ์รักษ์. การวิเคราะห์โครงการรักษาเสถียรภาพราคาส่งออกยางพาราของภูมิภาคเอเชีย. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- เจดศักดิ์ สุขวุฒิไชย, สุรพล มุระดก, ไพวรรณ ว่องวุฒิกำจร และ พูนศักดิ์ อิทโยธา. การศึกษาตลาดยางพาราใน
จังหวัดระยองและจันทบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนส่งเสริมการดำเนินงาน กระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์, 2538.
- ฉัตรชัย โชตนาการ. การวิเคราะห์ความต้องการยางพาราไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- ชัยวัชร พรรณสมัย. การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินและระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนของ
สวนยางพาราขนาดเล็กในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2540.
- ถนอมศักดิ์ ศรีลัมพ์. การวิเคราะห์เศรษฐกิจการผลิตยางพาราในจังหวัดระยองปีการผลิต 2528. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ, การวิเคราะห์และประเมินโครงการ : โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- พรศักดิ์ อรุณศิริพร. ผลกระทบของปัจจัยภายนอกที่มีต่ออุปสงค์และอุปทานของ ยางพาราธรรมชาติในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- วลี พร้อมปัญญา. การวิเคราะห์เสถียรภาพการส่งออกยางพาราของไทย. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.
- วิษุตา เดชวรวิทย์. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางการเงินในการทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก
จังหวัดกระบี่. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2543.
- สถาบันวิจัยยาง. ประโยชน์ไม้ยางพารา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525.
- สมพร มีรุ่งเรือง. ศักยภาพของผลการส่งเสริมการปลูกยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่มีผลต่อ
ผลผลิตทางการเกษตรการจ้างงานและรายได้ของเกษตรกร : กรณีศึกษาการส่งเสริมในจังหวัดหนองคาย. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. การติดตามผลการดำเนินงานโครงการปลูกยางพาราในที่แห่งใหม่ ระยะเวลาที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2545.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. วารสารการพยากรณ์ผลผลิตการเกษตร 18 ; 2 (กรกฎาคม 2546).